

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นายไพฑูย์ วงศ์ยะรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-103-5

010078

T1522630X

OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS CONCERNING LEADERSHIP
BEHAVIORS OF ELEMENTARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE AUSPICES
OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION

Mr. Paiboon Wongyara

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

โดย นายไพบูลย์ วงศ์ยะรา

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ไพบูลย์ วงศ์ยะรา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สนานจิตร์ สุกนชทรัพย์
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุกนชทรัพย์)

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

ณัฐนิภา กุปรัตน์
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ชื่อนิติกร นายไพบุลย์ วงศ์ยะรา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรม
ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพ-
มหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ
ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 33 คน และอาจารย์จำนวน 334 คน จากโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 33
โรงเรียนที่สุ่มได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด มีลักษณะเดียวกัน
ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์ แบบสอบ
ถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบและแบบมาตราส่วนประเมินค่า ประกอบด้วย สถานภาพ
ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา 7 คำ จำนวน 45 ข้อ ได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 367
ชุด และได้รับคืนฉบับที่สมบูรณ์ใช้ได้ จำนวน 356 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.70

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม (Mode) และค่า
แมน-วิทนี ยู-เทสต์ (Mann-Whitney U-Test)

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะ
ผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 7 คำ สรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้นำในฐานะผู้มีความริเริ่ม ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดยส่วนรวม
ของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับ
มากทั้งหมด ยกเว้นในเรื่อง ผู้บริหารพร้อมที่จะทุ่มเททั้งเวลา กำลังกาย และกำลัง
ใจให้กับงานที่ริเริ่มใหม่ ทั้งผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผู้นำในฐานะผู้รู้จักการปรับปรุงแก้ไข ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดย
ส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ใน

ระดั้มากทั้งหมด ยกเว้นในเรื่อง ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูไปร่วมประชุม
อบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในหน้าที่การงาน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ มี
ความคิดเห็นอยู่ในระดั้มากที่สุด

1.3 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับนับถือ ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดย
ส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมา
ให้เห็นอยู่ในระดั้มากทั้งหมด ยกเว้นในเรื่อง ความสำเร็จของการบริหารงาน
โรงเรียน ผู้บริหารมักจะกล่าวว่าเป็นความร่วมมือร่วมใจของคณะผู้ร่วมงาน มีไหวความ
สามารถของตนเพียงคนเดียว ทั้งผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดั้มากที่สุด

1.4 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดย
ส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่
ในระดั้มากทุกข้อ

1.5 ผู้นำในฐานะเป็นนักพูดที่เก่ง ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดยส่วน
รวมของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ใน
ระดั้มาก ยกเว้นในเรื่อง ผู้บริหารสามารถพูดในที่ชุมชนกับคนทุกระดับด้วยความมั่นใจ
ไม่มีกิริยาประหม่า เอะเขิน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดั้มาก
ที่สุด

1.6 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงาน ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดย
ส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่
ในระดั้มากทั้งหมด ยกเว้นในเรื่อง ผู้บริหารจัดให้บุคลากรระดับต่าง ๆ มีโอกาสพบ
ปะสังสรรค์กันนอกเวลางาน เพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์
มีความคิดเห็นอยู่ในระดั้มาน้อย

1.7 ผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้าสังคมได้ดี ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดย
ส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดั้มาก
ทั้งหมดทุกข้อ

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 7 ท่าน ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนี้

2.1 ผู้นำในฐานะผู้มีความริเริ่ม มีความแตกต่างกันอยู่ 2 ข้อ ในจำนวน 6 ข้อ

2.2 ผู้นำในฐานะผู้รู้จักการปรับปรุงแก้ไข มีความแตกต่างกันอยู่ 4 ข้อ ในจำนวน 6 ข้อ

2.3 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับนับถือ มีความแตกต่างกันอยู่ 5 ข้อ ในจำนวน 6 ข้อ

2.4 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ มีความแตกต่างกันทุกข้อ ในจำนวน 6 ข้อ

2.5 ผู้นำในฐานะเป็นนักพูดที่เก่ง มีความแตกต่างกันอยู่ 2 ข้อ ในจำนวน 7 ข้อ

2.6 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงาน มีความแตกต่างกันอยู่ 4 ข้อ ในจำนวน 8 ข้อ

2.7 ผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้ากับสังคมได้ดี มีความแตกต่างกันอยู่ 2 ข้อ ในจำนวน 6 ข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Opinions of Administrators and Teachers
Concerning Leadership Behaviors of Elementary
School Administrators Under the Auspices of
the Office of Bangkok Primary Education.

Name Mr. Paiboon Wongyara.

Thesis Advisor Assistant Professor Noppongs Bunyajitradulya.

Department Educational Administration.

Academic Year 1983

ABSTRACT

The Purposes of the Study:

1. To study leadership behaviors of the elementary school administrators under the auspices of the Office of Bangkok Primary Education.
2. To compare the school administrators and teachers opinions concerning leadership behaviors of the elementary school administrators under the auspices of the Office of Bangkok Primary Education.

Hypothesis:

The opinions of school administrators and teachers concerning leadership behaviors of elementary school administrators are different.

Procedures:

The sample used in the this research was composed of two groups of persons: 33 school administrators and 334 teachers in 33 elementary schools under the auspices of the Office of Bangkok Primary Education.

The instruments used in this study were two forms of similar questionnaires including a check-list and a rating scale. These instruments included questions about the status of the sample population, seven aspects of questions about the leadership behaviors of elementary school administrators totaling 45 items. Three hundred sixty-seven copies of the questionnaire were distributed, and three hundred fifty-six completed copies (96.70) were returned.

The data were analysed by using percentage modes, and the Mann-Whitney U-Test.

Findings and conclusions:

1. The opinions of school administrators and teachers concerning leadership behaviors of elementary school administrators in seven aspects are as follows:

1.1 In the aspect of leader as an initiator, both school administrators and teachers indicated that the elementary school administrators performed at the above average level with

the exception that the elementary school administrators are ready to dedicate strength, time and spirit to the new job: in this case, both school administrators and teachers rated them at the superior level.

1.2 In the aspect of leader as an improver, both school administrators and teachers indicated that the elementary school administrators performed at the average level with the exception that in sending the personnel to conferences, seminars, to gain more knowledge, both school administrators and teachers rated them at the superior level.

1.3 In the aspect of leader as a recognizer, both school administrators and teachers indicated that the elementary school administrators performed at the above average level with the exception that in the succession of the administration in schools, which the administrators say always depends on the cooperation of the personnel: not only ability, both school administrators and the teachers rated them at the superior level.

1.4 In the aspect of leader as a helper, the opinions of the school administrators and teachers indicated that the school administrators performed at the above average.

1.5 In the aspect of leader as an effective speaker, both school administrators and teachers indicated that the school administrators performed at the above average level except that the administrators can address all classes of the public with confidence, for which the opinions were at the superior level.

1.6 In the aspect of leader as a co-ordinator, both the school administrators and teachers indicated that the administrators performed at the above average level. However, in the details concerning informal meetings after working hours to build interpersonal relationship, school administrators and teachers rated them at the low average level.

1.7 In the aspect of leader as a social man, both the school administrators and the teachers indicated that the administrators performed at the above average level.

2. When the opinions of the school administrators and teachers are compared regarding the seven aspects discussed above, it is found that there are statistically significant differences at .05 as follows:

2.1 In the aspect of leaders as an initiator, there are 2 items out of 6.

2.2 In the aspect of leader as an improver, there are 2 items out of 6.

2.3 In the aspect of leader as a recognizer, there are 5 items out of 6.

2.4 In the aspect of leader as a helper, there are 6 items.

2.5 In the aspect of leader as an effective speaker, there are 2 items out of 7.

2.6 In the aspect of leader as a coordinator, there are 4 items out of 8.

2.7 In the aspect of leader as a social man, there are 2 items out of 6.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จสมบูรณ์

อนึ่ง ในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล ศาสตราจารย์ สุนน อมรวิวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวที บุญเชื้อ ทร.กมล ภูประเสริฐ อาจารย์แสนยา สามไชย อาจารย์ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์ อาจารย์ ม.ร.ว.สุรชวิช ศรีชวิช อาจารย์วรณีสุนทรเวช อาจารย์ศรีสวัสดิ์ รัตนวราห อาจารย์ชดิต พุทธิรักษา อาจารย์สำเริงจันทร์โอกุล นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจาก อาจารย์จำนุญ เกียรติมงคล ผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา ที่ช่วยกรุณาออกแบบสอบถาม

อาจารย์ ทร.มิตินทร สำเภาเงิน ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ไพมุลย์ วงศ์ยะรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

๑
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๒
กิตติกรรมประกาศ	๓
รายการตารางประกอบ	๔
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ ของการวิจัย	12
สมมติฐานของการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	13
ข้อจำกัดของการวิจัย	13
ประโยชน์ของการวิจัย	14
ค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย	14
วิธีดำเนินการวิจัย	15
ลำดับขั้นในการ เสนอรายงานการวิจัย	17
2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
ความหมายของผู้นำ	19
ภาวะผู้นำ	22
ประเภทผู้นำ	25
ลักษณะการ เป็นผู้นำที่ดี	32
พฤติกรรมความเป็นผู้นำ	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ เป็นผู้นำ	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	51
	สมมติฐานของการวิจัย	51
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	51
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
	การสร้างแบบสอบถาม	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	59
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	99
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	99
	สมมติฐานของการวิจัย	99
	วิธีดำเนินการวิจัย	99
	สรุปผลการวิจัย	100
	การอภิปรายผลและขอเสนอแนะ	106
	ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	116
	บรรณานุกรม	117
	ภาคผนวก	124
	ประวัติผู้เขียน	139

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	79
11	82
12	84
13	87
14	90
15	94
16	95
17	98
18	137